

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON : 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON : 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Meghívó.

Az E. G. E. Cukorrépatermelő Szakosztálya, mint a Termelők Szövetsége, f. évi november 29.-én, csütörtökön d. e. 10 órakor Marosvásárhelyen a vármegyeház nagytermében szakosztályi ülést tart, melyre a cukorrépatermelő T. Gazdatársakat ezuton is meghívjuk.

Kolozsvár, 1928. nov. hó 12.-én.

Lázár Simon sk.,
elnök.

Török Bálint sk.,
előadó.

Figyeljük a címszalagot,

mert azon fel van tüntetve, hogy a címzett T. Tagtársunk hátralékban van-e a tagdíjával? Kérjük Tisztelt Tagtársainkat, hogy ne várják az 5'25 L. bélyegilletékes levélbeli felszólításokat, ne szegényítsék ezzel az egyesületet, ne töltsék ilyen improduktív munkával az időt, hanem sziveskedjenek e sorok olvasása napján beküldeni a címszalagon jelzett, hátralékos összeget.

Tíz esztendő

a romániai magyar gazdák életéből.

1918—1928.

Jubileumra készülünk. Tíz éve van alkalomunk erre a jubileumra tapasztalatokat szerezni. Ezek pedig bizony keserű tapasztalatok voltak.

Tíz esztendő. Ennyi idő telt el az impérium átvétele óta. És tíz évvel a háború befejezése után, még mindig ostrom állapotban, hadizónában gazdálkodunk. Azóta elvették földjeinket, kis- és nagygazdákat egyaránt. A hivatalos statisztika szerint az 1927. év végéig a törvény alapján 5,962,000 hektár földet sajátítottak ki. Ebből Erdélyre és a Bánátra 1,731,768 hektár esik. Ebből Erdélyben 310,583 igénylő nyert kielégítést. Hogy ezek közül mennyi a kisebbségi? Arról hallgat a krónika. Ezzel nem óhajtja a számoszlopok pilléreit gyengíteni. Ebből az 1,731,768 hektárból csak 452,567 hektárt osz-

tottak ki a földművelő nép között. Tehát 1,299,192 hektár állami rezerva gyanánt hever.

Az okleveles magyar gazdák, gazdatisztek, ispánok egész tömege az utcára került, földet nem kapott. Hiába sajátítottak ki a szükségleten felül 1,299,192 hektárt, a földreform befejezést még ma sem nyert. A kisajátításokat most már főleg a közbirtokossági vagyonok ellen még ma is folytatják. A lefolyt tíz év alatt állami uradalmi főintézők magán gazdaságban ispáni állást töltöttek be, főhercegi uradalmi főtisztok agyagiparosoknak, biztosítási ügynököknek, ispánok boltiszolgáknak, inasoknak mentek. Szaktudásuk az erdélyi magyar mezőgazdaság számára megsemmisült.

Mezőgazdasági szakiskoláinkat az utolsóig mind elvesztettük. Még a nemes lelkű és fenkölt gondolkozású magyar alapítók magán alapítású magyar mezőgazdasági szakiskoláit is elvették. A halottak végakarátát is megmástitták, úgy, hogy az erdélyi magyar gazdaközönségnek nincsen már egy mezőgazdasági szakiskolája sem az évforduló napján.

Van azonban ezzel szemben rekvirálási jog állatokra, szekerekre, ingóságokra, lakásokra van maximálás, magas adó és baksis. Mindez azonban csak a gazdák terhére.

Termelésünket a nagyipart protegáló vámpolitika, a megbízhatatlan szállítási és értékesítési viszonyok, a lej értékének hullámszája, a visszaható erővel hozott intézkedések stb. egészen bizonytalanná tették.

Ami megtakarított pénze volt a gazdának 1918 ban, azt a lefolyt 10 év alatt mind reáfizette a termelésre.

Tíz esztendő nem sok idő, mert hamar elsuhan a fejkünk felett, de elég volt arra, hogy tisztán lássunk.

Politikai változások küszöbén, az ígért földön állunk ma is, mintahogy azon járunk 10 esztendő óta állandóan. Az ígéretek most már nagyon sokáig tettek kell hogy kövessék, ha azt akarják az illetékesek, hogy valamenynyire bizzunk is irányunkban való jó szándékukban és sorsunk jobbra fordulásában.

A tíz éves évforduló csak a kizsákmányolásunkat, birtokaink elvételét, a gyülekezési és szabad vélemény nyilvánítási jogunk elkobzását, rekvirálásokat, maximálásokat, botozásokat juttatják eszünkbe, mert ezekben volt részünk és ennek a jubilálása csak keserűséggel és fájdalommal töltheti el sziveinket.

A sertésvésztről és annak sérümos gyógyításáról.

Irta: László Tibor állatorvos.

Az a nagy érték, melyet országunk sertésállománya képvisel s amely ilyen formában a magántulajdonokban van, megérdemli a vele való foglalkozást.

Ezen nagy vagyont évente egy igen súlyos és veszedelmes betegség, a sertésvész tizedeli. A sertéseknek ezen félhevenyen, vagy idülten lefolyó betegsége, — melyet a gazdaközönség inkább kolerának nevez. 1908-ig óriási pusztításokat végzett, különösen Amerika és Európa sertésállományában.

A következőkben azt szeretném röviden és számszerű adatokkal kimutatni, hogy elkezdve Dorset amerikai professzor 1904-beli kísérleteitől Hutyranak, a budapesti állatorvosi főiskola illusztris professzorának 1908-ban megkezdett kísérletéig mekkora volt a sertéspestisben elhullott sertések száma és a sérümos oltás helyes alkalmazása következtében az miképpen módosult.

Amerika sertésállománya a sérümos, illetőleg szimultán oltások bevezetése előtt 51'2 millió volt, melyből évente 6 millió sertésvészben pusztult el. Elképzelhető, hogy ennek a rendkívül nagy értéknek megmentése elsősorban a tudósokat kutatásokra, kísérletezésekre ösztönözte, amit minden vészes országban a kormányok hathatósan támogattak. Így született meg Dorset sérümos és szimultán oltása és így lett világhírű és nélkülözhetetlen Hutyra és Köves sertéspestis elleni sérümosa.

A sertéspestis elleni oltások helyes alkalmazása következtében Amerika sertésállománya 1920 ban 72'9 millióra szaporodott és ezen állományból ugyancsak 1920-ban sertésvészben 3'4 millió pusztult el, vagyis az elhullási arány az oltások következtében 56% -al redukálódott.

Magyarországon az 1912. évben végzett pontos kísérletek alapján megállapították, hogy a sérümmal nem kezelt vészesállomány 50-70% a járvány áldozatául esik, míg a sérümozott állományból csupán 4'2% pusztul el.

Az előbbieken szándékosan hangsúlyoztam, hogy a sérümmal csak abban az esetben van hatása, ha helyesen alkalmazzuk és ebben az esetben egy a Hutyra—Köves, mint az újabb Romániában is bevezetett Behring-sérümos rendkívül hasznos és sertésvészrel fertőzött helyeken nélkülözhetetlen.

MINERVA

Biztosító r.-t.

Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviseltek :

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

Főképviseltek :

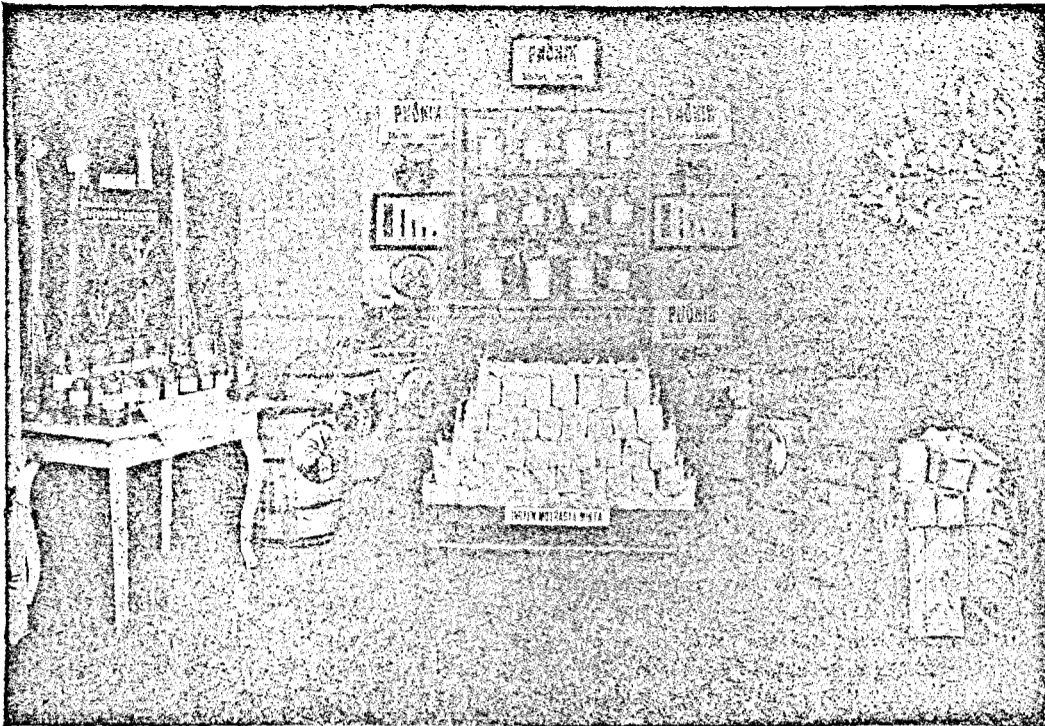
Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Nagy-Szeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrészi képviselőt :

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett alacsonyabb díjjal átvesz. Képviseltek : Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

A „Phönix” kénsv és vegyitermékek gyár R.-T. (Nagybánya) kiállításának képe az E. G. E. 1928. évi szept. hó 2.—8. napjain tartott kiállításáról. — A „Phönix” a 16 és 18%-os szuperfoszfáton kívül bemutatta egyéb termelvényeit is, amelyek közül különösen a rézgalic az, amely a gazdaközönséget igen közelről érdekli és amelyet a gyár I. o. minőségben gyárt és szállít nagyban az erdélyi gazdaközönség számára. A gyár készítményeit a kiállítás bíráló bizottsága aranyéremmel tüntette ki. — A képen látható a br. Wesselényi István-féle nyírségi gazdaságban szuperfoszfáttal termelt, kat. holdanként 20—22 mázsát adó nemesített halvani buza vetőmag kiállításnak egy részlete is.

A sertéspestis szérum helyes alkalmazásához szükséges a betegség ismerete, helyes diagnosztizálása, romlatlan, friss és hatékony szérum.

Napjainkban igen sok a panasz ezen oltások miatt, melyek költségesek és sokszor nem célravezetők. Aki az ilyen eseteket ismeri és a körülményeket tanulmányozta, nyíltan vallhatja, hogy legtöbbször nem a szérum, hanem annak helytelen alkalmazása, téves diagnózis, vagy a betegség előrehaladottsága okozta azokat.

A betegség, melynek lappangási ideje legalább négy nap, rendszerint étvágytalansággal kezdődik. A beteg sertés lassan megy az etetőváluhoz, nehezen és nem szívesen mozog; az azelőtt mohó állat hamar abba hagyja az evést és rendszerint az ól egyik sarkába húzódik. Később az etetéshez egyáltalán nem jön elő és ha kényszerítjük, hasa alá húzott hátsólábakkal, felgömbített háttal, lehorgasztott fejjel állva marad. Rendszerint már kezdetben jelentkezik a hányás, ezzel kapcsolatosan nehéz és kemény bélsár ürítés, melyet hamarosan bűzös, hig, zöldes-sárga, sokszor véres hasmenés követ. Az állalatti nyirokcsomók megduzzadnak, a lélegzés nehéz és szapora lesz, az állat lázas, köhög és rövidebb, hosszabb idő múlva erősen lesoványodva elpusztul. Sokszor a bőrön, különösen a hasalján, a combok belső felületén vörös foltok láthatók.

Az esetek egy részében ezen tünetek 1—3 hét múlva enyhülnek, az állatok élénkebbek lesznek, hasmenésük megszűnik, az étvágy visszatér és bekövetkezik a gyógyulás — az átvészelés.

Ezek nagyjában azok a tünetek, melyek a laikus által is könnyen felismerhetők és sertés-tenyészetekben állatorvos beavatkozását teszik szükségessé. Az állatorvos kötelessége azután a differenciálás és a helyes utmutatás a szérum megrendelését, adagolását és használatát illetően.

Tény az, hogy oltani eredményesen csak akkor lehet, ha a sertésállomány maximum 10% beteg csak, de legalkalmasabb akkor, mikor még csak 3—4% betegedett meg. Ennél hamarabb, vagy később oltani nem célravezető, mert a nagyon korai oltásnál vagy diagnosztizálásunk lehet téves, vagy a szérum által előidézett passzív immunitás (kb. 3 hét) annyira

rövid ideig tartó, hogy tartósabb lefolyású járvány esetén az immunitás megszűnésével újabb fertőzés következhetik be. A késői oltásnál rendszerint sok súlyos beteget oltunk, ahol a patológiai elváltozások a gyógyulást eleve kizártá teszik. Ezért én a súlyos beteg vérömléses gyomor és bélgyulladás, cruppos tüdőgyulladás, elesettség, vagy senyveségben beteg állatokat soha sem kezelem szérummal.

Oltani csak ismert és friss eredeti csomagolásban levő szérummal szabad, nehogy úgy járjunk, mint a szurduki báró Jósika-uradalom, ahol a következő eset történt. 1927. őszén felkeresett a jószágigazgató ur azzal, hogy a szilágymegyei szurduki gazdaság 240 drb. fecskéhasu mangalica sertésállományában sertésvész lépett fel és az oltóanyag be van szerezve, kér, hogy oltsam be az állományt. Idegen járásban, vagy megyében csak az állategészségügyi felügyelőség engedélyével lehet oltani és miután ezt megszerezte, nem lévén otthon az illetékes járási állatorvos, kiszálltam az oltás foganatosítása végett. Legnagyobb meglepetésemre egy Szabadkán gyártott ismeretlen szérumot találtam ott, amit Nagyváradon szereztek be 23 500 lejért. Miután a betegséget megállapítottam, kijelentettem, hogy előttem ismeretlen és állott szérum lévén csupán rendelkezésre, azzal nem oltok. A jószágigazgató ur külön kérésére, — miután felelősségem megszűnt — előírt adagokkal beoltottam az állományt, sőt kísérletképpen 4—5-szörös adagokat is adtam néhány sertésnek. Az eredmény nagy-nagy százalék elhullás volt, ami azt bizonyítja, hogy a szérum teljesen hatástalan volt.

A szérumadagolás mindig a termelő intézet által előírt módon történjen, mert ha az előírtnál kevesebbet adunk, sem a gyógyulás nem következik be a még csak lázas sertéseknél, sem a megfelelő immunitást nem érjük el a fertőzés gyanusagnál.

Tizenkétéves állatorvosi gyakorlatom tapasztalatai alapján meggyőződtem, hogy úgy a Hutya—Kövess-féle szérum, mint újabban a Behring-féle szérum a sertésvész terjedésének megállításában és annak gyógyításában kiváló fontosságú és annak helyes alkalmazása nemcsak magán-, de fontos nemzetgazdasági érdek is.

A leveles répafej és a répaszelet.

Irta: Weiser István dr.

A javában folyó cukorrépaszedéssel kapcsolatosan már eddig is több ízben fordultak gazdáink hozzánk a leveles cukorrépafej etetésére vonatkozó kérdésekkel. Ez a körülmény kívánatosá teszi, hogy a friss és savanyított cukorrépakorona táplálóértékéről és felhasználási módjáról megemlékezzünk eddigi vegyvizsgálataink alapján.

A vizsgálatok adatai minden kétséget kizáróan amellel szólnak, hogy addig, amíg arra mód van, a répakoronát frissen kell etetni és csakis a frissen fel nem etethető feleslegeket szabad bezsombolyázni. Még inkább alátámasztják ezt a felfogást azok az adatok, amelyek az emészthető táplálóanyagokban beállott veszteségekre vonatkoznak.

Ezek a viszonyok tehát azt írják elő, hogy a répaszedés ideje alatt minden állatnak, amellyel friss répakorona etethető, ebből adjunk minél többet, mert ezáltal még normális viszonyok között is sok abrakot takarítunk meg, ma pedig a fennálló takarmányhiányt ezen az úton lényegesen csökkenthetjük. Fontos azonban, hogy a répa lefejelésénél kellő gondtal járjunk el és már a táblán távolítsanak el a munkások minél több földet részt, amit azután az istállóban az etetés előtt alaposan meg kell ismételni. A sokat emlegetett hasmenést ezáltal a minimumra szoríthatjuk le. Célszerű azonkívül a répafejek 2—3 napig tartó fonnasztása és az előreitatás, mivel a répafejben amugy is sok vizet vesz fel az állat, továbbá a benne lévő savanyu anyagok túlnagy vízfelvétele ingerlik az állatokat, aminek következménye a hasmenés fokozódása. Erre, valamint oxálsavtartalmára való tekintettel nagyobb állatnak 50—70 g., kisebbeknek a testsúly arányában kevesebb szénsavas takarmányszemet adagolunk. Fontos továbbá, hogy, amint a répakorona megfagyott, annak etetését beszüntessük.

A friss répakorona igen jó takarmány a jármosökornek, hizómarhának, fejőstehennek, birkának, növendékállatnak, a sertés pedig kitűnő értékesítője a répatarlónak. Az etendő mennyiségre nézve nem célszerű fix számokhoz ragaszkodni, hanem fokozatosan szoktatjuk az állatokat a leveles répafejhez, ebből nap-nap után nagyobb mennyiséget adagolva, miközben megfigyeljük az ürülék sűrűségét.

Mindazonáltal tájékoztatás céljából fel- említiük, hogy — lőtől eltékelve — kellő mennyiségű takarmányszalma mellett az állat testsúlyának körülbelül 10%-a lehet az adagolt répakorona mennyisége. Hizómarhánál a hizálás első szakaszában 50 kg.-ra növelhetjük a répakorona adagjának nagyságát. Ugyanennyit etethetünk fejőstehennel is, amely mennyiség ad libitum etetett takarmányszalma mellett fedezi a 6 liter tej előállításához szükséges táplálóanyag mennyiséget. Anyabirkákkal is eredményesen etethető a leveles répafej, azonban az ellés megkezdésekor annak etetését be kell szüntetni.

Ha a répakorona forszírozott etetése mellett is maradnak még feleslegeink, ne savanyítsuk be egymagában az egész fennmaradó mennyiséget, hanem annak egy részét savanyítsuk be feltépett tengeriszárral, miáltal ennek minőségét lényegesen megjavítjuk. Különösen célszerű ez késői száznál, amelynek besavanyítása igen gyakran rosszul sikerül.

A cukorrépa cukorgyárba való beszállításával megindult a friss répaszeletnek a gazdaságba való szállítása. Ezzel kapcsolatosan a következőket hozom gazdáink szíves emlékeztetőbe. A szerződés megkötésénél ne mulasszuk el soha a répaszelet minőségét kikötni, követelve, hogy az mindenkor legalább is egyszerű sajtolt legyen. Míg ugyanis a diffúziós készülékekből kikerült szelet legfeljebb 5—6% szárazanyagtartalommal bír, amely állapotban még erősen csurog belőle a víz, addig az egyszerű sajtolt szeletben a szárazanyag 8%.

A szelet etetésére nézve ugyanazok az alapelvek állanak fenn, mint a répakoronára nézve, vagyis minél többet kell frissen feletetni és csak a fennmaradó részt savanyítsuk be az alább jelzett módon.

A friss szelet bevermelésénél is aránylag nagy veszteséggel kell számolni, amennyiben a nagyteleki uradalomban végzett kísérleteink alkalmával 4 veremben a szárazanyagból elveszett 35,0, 32,7, 31,6 és 29,2%. A nyersproteinből átlag 16,9%, a tiszta proteinből 18,4%, az emészthető proteinből 11,4% veszett el. Az említett veszteségek azonban erősen növekedhetnek, ha a szelet hosszabb ideig marad a veremben. Ettől eltekintve, a savanyítás némileg csökkenti a szelet szárazanyagának táplálóértékét. Míg ugyanis friss szelet szárazanyagának minden kilogrammja 0,7 keményítőértékkel bír, addig 1 kg. szárazanyag savanyított szeletben csak 0,56 keményítőértékű.*)

Ismerve tehát valamely szelet szárazanyag-tartalmát, könnyen kiszámíthatjuk annak keményítőértékét. A nyers szeletből hizómarhával 50—60 kg.-ot, jármosökörrel és tehénrel 50 kg.-ot, növendékállattal 20—30 kilogrammot etethetünk. Savanyított szeletből jármosökör 35—40 kg.-ot, hizómarha és tehén 30—35 kg.-ot, növendékállat 10—15 kg.-ot kaphat.

Nálunk általában az a felfogás van elterjedve, hogy a szelet legjobban veremben savanyítható be. Ezzel szemben a borsósgyőri uradalom felügyelője, Schneer Zoltán igen jó eredményeket ért el a szelet prizmázása által. A prizmák 3 méter alapszélességgel bírnak, magasságuk 1,5 m., hosszúságuk tetszésszerű. A prizma fenekére jóminőségű töreket tesznek, ami a kicsurgó levét felveszi. A földtakaró ráhordása előtt vékony szalmaréteget raknak a szeletre s ezután megkezdik a földtakaró ráakasztását, amely a fenék felé 50 cm. vastagsága a csucs felé fokozatosan 25—30 centiméterig vékonyodva.

Ha a tengeriszárat idejében nem savanyítottuk be és répakoronával sem rendelkezünk, úgy a késői szárat feltépett állapotban savanyítsuk be kevés szelettel.

*) Átlagos minőségű szárított szeletben ez az érték 0,53 keményítőérték.

Törvények, rendeletek.

A lucerna- és lóheremag-kereskedéssel foglalkozók figyelmét felhívja a földmivelügyi miniszterium, hogy lóhere- és lucernamag-kereskedéssel csak miniszteri engedély alapján szabad foglalkozni. Az engedély egy évre szól és az évenként megújítandó.

A gazdák és a szociális biztosítás*

Irta: Dr. Eöry István.

Súlyos válsággal küzdő mezőgazdasági termelésünk egyik legnagyobb terhe a cseléd- és munkásbiztosítás. Fokozza ezt a nagy megterhelést az a bizonytalanság, mely e kérdésben uralkodik s odáig terjed, hogy jóformán minden kerületi pénztárnál más és más a rendszer, más a kivétel, más a segélyezés.

Minden gazdának tudnia kell, miféle kötelezettségek terhelik a biztosító pénztárakkal szemben, hogy a mulasztás súlyos következményeit elkerülhesse s kötelezettségeit pontosan teljesíthesse, alkalmazottainak jogát pedig érvényesíthesse.

Alaptörvényül az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség és baleset esetére való biztosításáról rendelkező 1907. XIX. t.-c. szolgálat, melynek alapján s az időközben kibocsátott számos rendelet érvényben levő intézkedései szerint a gazda kötelessége:

1. minden mezőgazdasági cselédet,
2. a mezőgazdasági és erdei termeléssel, állattenyésztéssel, halászáttal, kert- és szőlőműveléssel, selymészettel és méhészetel összefüggő mellékiparágakban — még ha azokban leginkább a saját termények dolgoztatnak is fel — alkalmazottakat, akár állandóan, akár ideiglenesen, kisegítőképpen vagy átmenetileg vannak alkalmazva,
3. a mezőgazdasági üzemben foglalkoztatott munkásokat nemre, korra és honpolgárságra való tekintet nélkül biztosításra bejelenteni.

4. Köteles minden elemi erővel hajtott gépet vagy gőzkazánt használó vállalatáról üzemi bejelentést tenni.

A be- és kijelentések a változástól számított 8 nap alatt, 20 biztosításra kötelezettél nagyobb számú alkalmazott esetén a következő hét harmadik napjáig teendő meg.

II. 1928 január 1-től kezdve a mezőgazdasági cselédek fizetésre és korra való tekintet nélkül valamennyien az I. betegsegélyezési osztályba vannak sorozva, a házi-cselédek pedig 16 éven alól teljesen fel vannak mentve a biztosítási kötelezettség alól. (Ministerul Muncii, Casa Centrala 133.881—1927) Ezzel megszűnt a természetbeni járulékok túlértékelése s a fizetendő díjak is elviselhetőbbek.

Az idézett rendelet következtében cselédenként és naponként 0,50 bani betegse-

* Mutatvány az Erdélyi Gazdák Zsebnaptárának sajtó alatt levő 1929. évi 60-ik évfolyamából.

gélyző járulék fizetendő. Külön fizetendő a baleseti járulék, cselédenként és havonként 3 lei. Tavaly léptették életbe az inasotthonok felépítésére szolgáló hozzájárulást, mely minden megkezdett hétre 2 lei minden cseléd után, s mely járulékot a mezőgazdák is fizetni tartoznak, jóllehet inasuk nincsen.

A betegsegélyezési és inasotthon járulékot a gazda köteles előlegezni, fele részét azonban jogositva van a cseléd béréből levonni, de csak egy hónapig, ha a bér rövidebb időközökben esedékes, illetve 2 hónapig az esedékesség napjától, ha a bér havonként fizetendő. A levonás elmulasztása a jog elvesztésével jár.

A 3. alatti alkalmazottakért a balesetbiztosítási járulék a havi 3 lei alapdíjon felül az üzem veszélyessége szerint változik s az előre megállapított veszélyességi táblázatok melyikébe sorozás szerint utólagos kivétellel állapítatik meg.

A balesetbiztosítási járulékot a gazda fizeti kizárólag. Ezeket levonni, vagy az alkalmazottakra hárítani tilos.

Míg a biztosított keresetképtelen, sem ő, sem munkaadója a betegség esetére való bizt. járulékot fizetni nem köteles. Ugyanigy a rendes évi katonai fegyvergyakorlatok tartama alatt sem.

Az itt felsoroltaknál többet a pénztár nem követelhet. A magasabb veszélyességi osztályba sorozás és egyéb sérelmek esetén első fokon a Consiliu de conducere, második és végső fokon pedig a Casa Centrala dönt.

III. A szociális biztosító pénztár tagjainak és a velük egy háztartásban élő, önálló keresettel nem rendelkező családtagjaiknak betegség esetén igényük van:

1. ingyen orvosi gyógykezelésre,
2. gyógyszerekre, fürdőkre, gyógyvizekre és a szükséges gyógyászati segédeszközökre (szemüveg, mankó, sérvkötő) 20 hétig,
3. szülés esetén a szükséges szülészeti támogatásra és gyógyszerekre, napi 9,50 lei gyermekágyi segélyre 6, legfeljebb 8 hétig,
4. napi 6,50 lei szoptatási segélyre legfeljebb 6 hónapig,
5. napi 7,50 lej táppénzre, de csak a biztosított tagnak és vele együttélő nejeinek.

Az igény ingyen foghuzásra és műfogakra is kiterjed.

A táppénz a keresetképtelenség egész tartamára, legfeljebb azonban 20 hétre jár s az a cseléd beleegyezése alapján is csak akkor illeti a gazdát, ha teljes ellátást ad a beteg alkalmazottnak.

Baleset esetén köteles a gazda azonnal orvost hivatni s a balesetet úgy a pénztárnak,

MÉSZNITROGÉN

garantált 19—20% nitrogén és 50—60% hatékony trágya-mész tartalommal

RÉTEK és LEGELŐK
nélkülözhetetlen nitrogén-trágyája.

A takarmánynövények termésmennyiségét és fehérjetartalmát fokozza s izletesebbé teszi a takarmányt, miáltal a növendékállatok gyorsabb és erőteljesebb fejlődését, számos állatoknál súlygyarapodást s a tejhozam növelését teszi lehetővé.

16—18%-os superphosphat és 40—42%-os kálisó is feltétlenül kifizetődik.

Ismertető nyomtatványokkal és kedvező árajánlattal díjmentesen ellátja a

„NITROGÉN” Műtrágya és Vegyipar R.-T. Dicsőszentmárton.

Ingyenes műtrágyázási tanácsadóhely.

mint a rendőri hatóságnak 24 óra alatt bejelenteni. Az orvos dija és a fuvar költség a pénztárt terheli.

Baleset esetén 10 hélig a betegségyezés jár, azután, illetve a táppénz korábbi beszüntetésétől kezdve a rokkantság foka szerint a munkabér 60% -áig terjedhető járadék.

Kórházi ápolás esetén táppénzre igény nincs, semmiféle segélyben nem részesül az, ki betegségét vagy a balesetet szándékosan maga okozta.

Halál esetén temetési segély jár, mely az I. osztályban 2375 lei és az elhalálozást követő napon esedékes.

A mezőgazdasági munkások (napszamosok) biztosítására vonatkozó 1919. évi XIX. számú decretum végrehajtása fel van függesztve, azok tehát ezidőszereint nem biztosítandók.

Hogy működik a belga Gazdaszövetség?

Irta: Máthé János, Brüsszel.

Belgiumban a legnagyobb gazdaszövetség, a „Boerenbond”, amely az ottani mezőgazdasági életben rendkívül fontos szerepet játszik. A mezőgazdaságnak csaknem minden aktuális kérdése a Szövetségen keresztül nyer megoldást.

A Boerenbond erőteljesen segíti elő a mezőgazdasági szakoktatást. Ezideig 241 agrárszaktanfolyam, 30 körzeti agrár-szakiskola és 8 mintagazdaság felállításában működött közre. A tanfolyamok hallgatói és rendezői részére tanulmányi napokat rendez. Ezek gazdakörökben nagy látogatottságnak és népszerűségnek örvendenek.

Az elmúlt évben szervezett termelési versenyben 3600 szövetségi tag vett részt. Az egyesület 1927. év végéig 243 gazda-könyvtárt állított fel, de működése kiterjed különféle mezőgazdasági termények kivitelére és behozatalára is s fő törekvése mindig a szabadforgalmat gátoló kötelékek felfüggesztésére irányult.

Az egyesület főtitkársága segítséget nyújt tagjainak a különféle adó, katonai, olcsó építkezési, lakás, rokkantsági és agkori nyugdíj stb. ügyekben.

Állattenyésztési osztálya jelenleg 104 állattenyésztő, 103 baromfi és több kecsketenyésztő egyesületet foglal magában. Vetőmagnemesítő és szelektálási osztálya igen sikeresen működik, különösen a hevezlei magnemesítő és kutató állomás, ahol a modern tudomány minden segédeszközének igénybevételével folyik a munka.

A kertészek és majorosok egyesületének Szövetségi Ligája is vállvetve támogatja a főtitkárságot minden olyan kérdésben, amely a kertészet, zöldségtermelés és a mezei női munkaerő különleges érdekének megvédésére irányul.

Technikai és földjavítási osztálya szintén számos szolgálatot tesz a tagoknak a különféle mezei építkezések, villamosítási, alagsóvezetési, vízlecsapolási kérdésekben, valamint az újabb termőterületek beállítása terén is.

A Boerenbond adásvételi osztálya az elmúlt év folyamán tagjai részére megvásárolt 375.926.250 kg. műtrágyát, állati takarmányt és más mezőgazdasági nyersanyagot, 5.695.000 frank értékű mező- és tejgazdasági gépek és különféle szerszámokat. Ugyanakkor eladott agrár termékeket a következő mennyiségben:

korai burgonyát — 35.350.000 kg.-ot
vaját — — — — 1.167.173 „
tojást — — — — 40.273.000 drb.-ot

Központi hitelosztálya 940 fiókpénztárral dolgozik és a bevételek összege a múlt év végén meghaladta a 966 millió frankot. Ugyanakkor 77 hitelnyújtási esetben 11.276.000 frankot kölcsönzött ki tagjainak, a helyi pénztárak pedig 255 esetben 9.028.000 frankot. Ezek a hitelpénztárak alapításuk óta 1.489.420.000 frank-

nyi betétforgalmat értek el és 403.679.000 frankot kölcsönöztek ki.

A biztosítási osztály tagjainak élet, baleset, tűz, jég, stb. biztosításával is foglalkozik és a múlt évben 24.548.000 frank biztosítási díjat szedett be, kötvényeinek száma pedig 181.326 volt.

A felsorolt számok élénken bizonyítják a belga mezőgazdák szolidaritását, akik önerejükkel rövid idő leforgása alatt mintaszerű, erős és mindenre kiterjeszkedő agrárregyesületet szerveztek, amely az ottani közgazdasági életben is igen fontos szerepet tölt be.

EGYLETI ÉLET

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1928. évre 200 lei tagdíjat fizetett: dr. Silai I. Kolozsvár, Gaál J. Maksa, Gyertyánffy A. Gyér, Jákó P. Amedgyes, Neményi J. Harasztos, Cs. Lázár L. Millye, Hangya Sáromberke, Gazdakör Ipp.

1928. évre 150 lei tagdíjat fizetett: Fülöp J. Nbnun, Köblös I. Mne megye, Nagy F. Tövis.

1928. évre 150 lei E. G. pótdíjat fizetett: dr. Silay I. Kolozsvár, Gaál J. Maksa, Gyertyánffy A. Gyér, Fülöp J. Nbnun, Manassy Gy. Klopodia, Knoblanç M. Oravicza, Jákó P. Amedgyes, Neményi J. Harasztos, Cs. Lázár L. Millye, Hangya Sáromberke, Gazdakör Ipp. Köblös I. Mne megye.

Vegyes közlemények

Időjárás: A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomása október hóra vonatkozóan az időjárást illetően a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnyomás 727,3 volt október 17.-én. A minimum pedig 705,8 volt október 14.-én. A legnagyobb meleg +24,0° C. volt október 1. és 31.-én. A legkisebb meleg -4,0° C. volt október 17., 27. és 28.-án. Az október havi átlagos hőmérséklet +8,51° C. volt. A legnagyobb csapadék 8,5 mm. volt október 2.-án. A csapadék egész havi mennyisége 19,5 mm. volt. A csapadékos napok száma 6.

Megbukott a kormány. A Bratianu liberális kormány november hó első napjaiban megbukott és helyébe Maniu nemzeti parasztpárti kormányát nevezte ki a régenstanács. — A távozó kormány az országot ziláltabb gazdasági viszonyok között hagyta, mint amilyenben volt kormányra jutásakor. Különösen a mezőgazdaság érezte ennek a súlyát, mely még mindig a maximálás nyúga alatt szenved. A magyarságot sorvasztó politikáját a falusi földmivelő nép ép úgy érezte, mint a városi lakosság Anghelcsu hírhedt iskolarendeletei révén. A bíróság és a közigazgatás terén is csak az elnyomatást éreztük, így nincs okunk fájlalni a kormány távozását. Az új kormány gazdasági programját még nem ismerjük, a jövő fogja megmutatni, hogy milyen gazdasági érzékkel rendelkezik. A földművelésügyi miniszter Mihalache lett.

Az ideai román gabonatermés eredménye. A hivatalos román statisztika Románia ideai kalászos termését a következőkben állapítja meg:

	1928.	1927.
	millió mázsában	
buza — — — —	31,44	26,3
rozs — — — —	2,9	2,28
árpa — — — —	14,11	12,6
zab — — — —	9,8	8,68
tengeri — — — —	25,4	

A legutolsó öt év átlagát tekintve, a mostani év igazi rekordévnak mondható; az emelkedés aránya az egyes gabonanemeknél a következő: buza 19 százalék, rozs 30 százalék, árpa 18,3 százalék, zab 14,3 százalék. A tengeri termés a múlt évnek csak 75,8%-a. Az utóbbi 5 év átlagával szemben annak csak 60,2 százaléka.

A gazdasági akadémia megnyitása. A kolozsvári gazdasági akadémia október 31-én délelőtt 11 órakor tartotta meg a folyó tanév megnyitó ünnepélyét.

Szeszgyárakból kompótygyarak. Bratianu Vintila már évekkkel ezelőtt bejelentette, hogy lassu és fokozatos munkával, az amerikai példa után, Romániában is szeretné bevezetni a „száraz” törvényt. A teljes alkoholtilalom eléréséhez a „borhamisítás üldözéséről” szóló törvény volt az első lépés. E törvény félre nem érthető célzattal a szeszfogyasztás csökkentése érdekében készült és ma már tisztán érezhető a törvény hatása. Tavaly az első kilenc hónapban az országos szeszfogyasztás elérte a 4000 vagont és az idén, az első kilenc hónapban — csupán 800 vagont tett ki az egész országban a szeszfogyasztás. Ennek az örvendetes jelenségnek elsősorban a szesz árának emelkedése volt az oka, tavaly a szesz kilogrammjára 28—30 lej volt, és az idén egy kilogramm szesz ára 180 lej, de ezenkívül a falusi lakosság teljes leszegényedése is sokban hozzájárult a szeszfogyasztás csökkentéséhez. A földművelésügyi minisztériumban ki akarják használni ezt a kedvező alkalmat és azt tervezik, hogy széleskörű propagandát indítanak meg ez irányban, hogy a gyümölcsstermelők, akik eddig szeszgyártás céljaira termeltek, most más uton értékesítsék a gyümölcsstermelésüket. A földművelésügyi minisztériumnak 70 millió áll rendelkezésre, hogy mindazon gyümölcsstermelőknek, akik kompótygyárt, szárított gyümölcskészítő vállalatokat akarnak létesíteni, segítségükre álljon. Egyelőre három regáti megyében állít fel a földművelésügyi minisztérium gyümölcsaszító telepeket. És mindazon szeszgyárosoknak, akik a csökkent szeszfogyasztás miatt csak mérsékelt üzemmel dolgozhatnak, vagy esetleg teljesen leállították üzemeiket, a minisztérium ajánlatot tesz, hogy a szeszgyárakat alakítsák át gyümölcsfeldolgozó telepekké.

Ahogy Amerikában fognak szántani. Amerika nemsokára a mezőgazdasági technika terén is megalkotja a legnagyobbat és leghatalmasabbat, amit emberi kéz valaha alkotott: az óriás-ekét. Eddig csak tervek vannak meg belőle, de már ezek is ijesztő képet nyújtanak az új gépszörnyetegről. Inkább hajónak látszik, mint ekének. Az óriási szerkezet felett magas kémény toronylik, melyből mennydörögve árad a motorok füstje. Alatta, parancsnokhidhoz hasonló emelvényen, emberek irányítják és kormányozzák, mint valami óceánjárót. 6000 lóerejű motorrendszere óránként 15 km.-es sebességgel mozgatja majd ezt a hatalmas alkotmányt, melynek húzóereje 100 tonna lesz s így a legnehezebb talajon is könnyedén fog dolgozni. A „fedélzetén” levő személyzet telefonon fog egymással érintkezni, mert a közönséges beszédet a motorok bugása lehetetlenné teszi. A gép napi 20 munkaórát véve alapul, naponta 2300, azaz percenként kb. 2 hektár (közel 4 hold) területet művelhet meg. Üzemanyagfogyasztását óránként 5 tonnára becsülik. Amerika ezen a téren sem tagadta meg önmagát...

Minden modern gazdaságban a
SZUPERFOSZFÁT-MŰTRÁGYA

nélkülözhetetlen. 150 kgr. kiszórásával holdanként 200—300 kgr. terméstöbblet érhető el. 168

MÉSZNITROGÉN

egyidejű alkalmazásával a hozam még fokozható.

„PHÖNIX”

Fabrica de acid sulfuric și produse chimice S. A.
BAIA-MARE.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya folyó hó 6-án népes gyűlést tartott Székelyudvarhelyen, Sz. Szakáts Péter elnök vezetésével. Elhatározta a választmány, hogy a folyó évi szeptember hóban rendezett gazdasági és házi-ipari kiállítás jutalmazottjainak megítélt arany, ezüst és bronz okleveleket székelyes gazdasági és háziipari díszítéssel készített el. Az egyesület még ezen év elején hozott határozatával mozgalmat indított a gazdátársadalom megszervezése ügyében s átiratilag felkérte volt az Erdélyi Gazdasági Egylet az országos szervezés megindítására. Az Országos Magyar Pártnak Székelyudvarhelyen tartott nagygyűlése is kimondotta a gazdátársadalom országos megszervezésének a szükségét; az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya határozatilag kimondotta, hogy vármegyéje területén a tél folyamán az alsó foku szervezést keresztül viszi, a községi gazdakörök életbe hívása által. E célból, az egyes községekre irányuló mozgalmon kívül, nagyobb szabású gazda-gyűléseket fog tartani: Erdővidéken: Olaszteleken és Kisbaconban, a Nagyhomoród völgyében: Oklándon és Lövétén, a Kisbátony völgyében Szentmártonban, a mellék hegyek közt: Kányában, az alvidéken: Székelykeresztúron, Etéden és Kibédén, a Nyikó völgyében: Kobátfalván, a felvidéken: Zetelakán Szentgyörgyváros és Kápolnásfalukban s végül a központban, Székelyudvarhelyen. Mindezekben az összejöveteleken szakismeret nyújtása céljából gazdasági előadások tartatnak, amelyeket zene, dal, szavalat és mulattató előadások fognak élnéltetni. A községi gazdakörök megszervezését úgy tervezi, hogy azoknak minden 20 évet betöltött férfi és nő tagja legyen és mindenki, módja szerint, fizessen tagdíjat. Megbeszélte a választmány egy alsóbb foku gazdasági iskola létesítésének eszméjét s bizottságot küldött ki az ügy előkészítésére. Elhatározta a választmány, hogy életre kelti az egyesület kölcsönös állatbiztosító szakosztályát, amelynek ügyviteli szabályzata még a nyár elején elkészítettetett. A választmány elhatározta, hogy mozgalmat indít egy nagyobb szabású gyümölcs- és zöldségszárító (aszáló) szervezet létesítése érdekében, melyhez kérni fogja az állam támogatását is. Elhatározta a választmány, hogy lépéseket tesz a vármegye részére külön mezőgazdasági kamara engedélyezése iránt, amellyel a nagyérdemű gyűlés véget ért.

A csehek egy évre meghosszabbították a melasz kiviteli tilalmat Prágai jelentés szerint a szakminisztériumok megegyezésre jutottak a melasz kivitel kérdésében és elhatározták, hogy a takarmány piacon uralkodó rendkívüli viszonyok következtében a melasz kivitel a jövő év október elsejéig nem szabadítható föl. A rendelkezés indokolását abban találja, hogy az állattenyésztés érdekében a melasz készletet minden tekintetben vissza kell tartani. Hasonló tilalom áll fenn azokra a takarmánycikkekre is, amelyekben még erős hiány mutatkozik. Nálunk a kis gazdaközönség nem méltatja kellő figyelemre ezt az értékes takarmányt, noha különösen a cukorrépatermelők számára igen áldásos volna, mert sok értéktelen polyva, kukoricaszár és egyéb gyengébb takarmány értékesíthető volna takarmányozásra a melással való keverés útján.

A marosvásárhelyi cukorgyári repaszelet szárazanyag tartalma. Az erdélyi Gazdasági Egylet Cukorrépatermelői Szakosztálya a múlt héten a kolozsvári állami vegyiskísérleti állomáson megvizsgáltatta a marosvásárhelyi cukorgyár által a termelők részére szerződés szerűleg kiszolgáltatandó repaszelet szárazanyag tartalmát. A szeletet szerződés szerű minőségűnek találta az állomás, amennyiben az 8% szárazanyagot tartalmazott. Az E. G. E. ezutonnal hozza a vizsgálat eredményét az érdekelt termelők tudomására.

Gyümölcsészeti előadás Kolozsváron. Az E. G. E. székházának üléstermében november hó 24-én d. u. 4 órától kezdődőleg a gyümölcsfák téli gondozásáról dr. Páter Béla c. gazd. akadémiai igazgató előadást tart. Az előadással kapcsolatban bemutatásra kerülnek a „Chinoi” Vegyipari R.-T. által készített gyümölcsfavédelmi szerek valamint azoknak a gyakorlati alkalmazási módjai. A bemutató délután 2 órakor kezdődik.

A budapesti országos tenyészállatkiállítás és vásár időpontját 1929. március 21.—25. napokra állapította meg a rendező bizottság és elhatározta, hogy a bejelentések határideje január hó 15. Érdekes, hogy az eddigi tenyészállatkiállítás és vásár elnevezése helyett ezentúl Országos Mezőgazdasági Kiállítás elnevezést kap alcimben juttatva kifejezést a vásári jellegnek is.

Letartóztatott agronom. Az aradi törvénytörvény vádta tanácsa jóváhagyta Athanasiu Vasile volt kisjenői, majd pécskai agronom letartóztatását és vizsgálati fogságba való helyezését. Az agronom ellen az a vád, hogy a telepektől nagyobb összegeket csikart ki.

A román gabonakivitel erős hanyatlása. Románia július végéig 603.713 tonna gabonát exportált, szemben az előző esztendő hasonló időszakának 1.842.147 tonnányi kivitelével. A román kereskedelmi mérlegben a gabona az egész exportnak mintegy 40%-át teszi ki, ez a csökkenés tehát, amely mennyiségben 1.238.000 tonnát, értékben pedig 8 milliárd leit képvisel, mindenképpen figyelemreméltó. Románia múlt évi kivitelének egész értéke 38 milliárd lei volt, amelyből 19 milliárd értéket a gabona képviselt.

Közös gyümölcsfa beszerzés. Őszi ültetésre gyümölcsfa előjegyzéseket a Gazdasági Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár Attila-u. 10.) elfogad.

Mennyi szeszt fogyaszt Románia egy év alatt? A statisztikai hivatal közlése szerint 1927-ben Romániában az alábbi mennyiségű szeszest fogyasztott el.

sör	—	92,852,287 liter	1 lakósra esett	5 l.
bor	—	224,923,526	"	1.2
pálinka	—	24,000,000	"	1.5
cujka	—	40,000,000	"	2.5

Utóbbiból Románia tartja a világrekordot.

Mésznitrogén hordók felhasználása. A méznitrogén bizonyos mértékig nedvszívó s ezért azt légmentesen leforrasztott bádoghordókban szállítják. A méznitrogén folyton növekvő fogyasztásával kapcsolatban a gazdáknál felszaporodnak a méznitrogén bádoghordók, amelyeket célszerűen felhasználhatnak burgonyaszedésnél. A kinyitott tetejét rendszeren körülvágjuk, hogy egy egyfenekű hordó maradjon s az így nyert hordónak körülbelül egy hektoliter az irtartalma. A burgonyasorok menetében elhelyezzük a hordókat s a szedőleányok kis kosaraikból sorba megtöltik a hozzájuk legközelebb eső hordókat. Mikor aztán a fogat megérintezik, akkor a kocsiha csak a megtöltött bádoghordók tartalma lesz betöltve, ami sokkal kevesebb munkát jelent a fogat könnyen elvégzi azt a munkát, amit az eddigi munkamódnál körülbelül két fogat végzett. De leegyszerűsíti ez a munka a termés lemérését is, mert ha egy burgonyával megtöltött ilyen bádoghordót megmérünk — a hordók egyforma nagyok lévén — a kocsiha töltött hordók egyszerű megszámlálásával könnyen és aránylag elég pontosan megállapíthatjuk a termés mennyiségét.

A magyarországi cukorrépatermelők is szervezkednek. A magyarországi cukorrépatermelők Budapesten gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Cukorrépatermelők Országos Szövetsége címen külön önálló egyesületet szerveznek. Az alapszabályok elkészítésére és a szervezkedés beindítására külön bizottságot küldöttek.

A biztosító intézetek csalásaitól volt hangos a sajtó a közelmúltban. Figyelmeztetjük ezért a gazdaközönséget, hogy mielőtt bármily biztosítási kötvényt aláírna, intézzen kérdést az E. G. E. biztosítási osztályához. Magyar gazda csak a „Minerva” Biztosító R.-T.-nél biztosíthat!

Meghívó az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi november hó 20-án délelőtt 10 órakor Aradon Strada Mircea Stanescu (Verböczi-u.) 2 szám alatti helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentés az egyesület működéséről. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Alapszabályok módosítása. 5. Választások. 6. Esetleges indítványok. Arad, 1928. november hó 2-án. Az Elnökség.

Erdély egész multja és egyezredév műkincsei vonulnak fel „A bethleni Gróf Bethlen-Család Története az ősmagyar letelepüléstől napjainkig” c. műben. Irta Dr. Lukinich Imre. Nagy album-alak 600 oldal, 340 korbú szöveggép, 8 színes melléklet, legfinomabb papír, műnyomás, díszes egészvászonkötés. Ára füzve 1564 Lei, kötve 1836 lei. A nagyszabású történelmi munka egész Erdély, valamint az országgrész világtörténelmi vonatkozásait felöleli. Emellett az építészet, szobrászat, festészet és ötvösművészet legremekőbb darabjait foglalja magába. Szíveskedjék az alábbi szelvényt kitölteni és beküldeni.

T. Lepage könyvkereskedés

Cluj-Kolozsvár

Kérem, utánvételt Gróf Bethlen-Család Története c. művét füzve 1564 Lei, kötve 1836 Lei, nyitva, számlám terhére, ... havi részletfizetésre, ... megtekintésre megküldeni.

Kelt.....

Név.....

Cím.....

PIAC.

Országosvásárok.

December hó 1-én. Alsószopor, Cséffa, Királyhalma, Varjas, Zilah. — 2-án. Boicza, Héjjasfalva, Kibéd, Vaskóh. — 3-án. Facsád, Homoródszentpál, Nagyhalma, Oláhláposbánya, Rézbányaváros, Soborsin. — 4-én. Kisjenő. — 5-én. Apold, Nagykároly. — 6-án. Balázsfalva, Eczel, Fogaras, Hagymásfalva, Kákófalva, Miklóstelke, Monostor, Petele, Sárköz, Szászváros, Torda, Ujfalu. — 7-én. Diószeg, Kápolnokmonostor, Mezőtelegd. — 8-án. Érmihályfalva, Nyárádszereda, Uzon. — 9-én. Borossebes. — 11-én. Gyalu, Kovászna, Nagymajtény, Nagyvárad, Zaránd. — 13-án. Alsóbajom, Bethlenszentmiklós, Böződ, Gyergyószentmiklós, Nagyselyk, Nagytarna, Zám. — 14-én. Földvár, Orodna, Temesvár. — 15-én. Brád, Szilágycseh.

A novemberi országos vásári terményárak Kolozsváron.

Terményárak 1928 november 8-án: Buza I. oszt. 740, buza II. oszt. 720, árpa I. oszt. 650, árpa II. takarmány 620, zab I. oszt. 650, zab II. oszt. 630, tengeri keményszemű új 650, tengeri lófogu ó 850, bab fehér 2000, bab gránát 2800, burgonya 250, Lencse 3200, borsó téli Stacerani 3600 lej métermázsánként.

Tej- és tejszemek: Tehéntej 10, bivalyetej 14, tejszin 50 lej literenként. Teavaj 170, főző vaj 120, tehénturó 35, juhturó 48, csemegevaj 110 lej kilogrammonként.

Gyümölcsök: Alma közönséges 8, alma faj 14, körte 18, dió 28, szőlő 24—28 lej kilogrammonként.

Zöldségek: Murok 1 kg. 3 lej, zeller 1 drb. 2 lej, hagyma egy koszu 9 lej, káposzta 1 kg. 4 lej, vörös káposzta 1 fő 10 lej, petrezselyem 1 kg. 6 lej, karalábé 1 drb. 1 lej, kelkáposzta 1 fő 2 lej, burgonya 1 kg. 5 lej.

A kolozsvári őszi vásárra felhajtott 14.000 marhából 400 drb. cserélt gazdát. Gazdasági helyzetünkre elkeserítően szomorú fényt vet a kolozsvári novemberi országos vásár forgalma. A gazdaközönség valósággal eldobja tizezerszámra marháját, mert nincs pénze a tulhajtott adókra, a vámvédelemmel megdrágított belföldi ipari közszükségleti cikkekre, állatainak kiteleltetésére. A gazda legjobb esetben a tenyész és igás állatát menti át tavaszra, a többitől szabadulna, ha tudna, de 14.000 drb. szarvasmarhából csak 400 drb. kelt el. A tehének ára drb.-ként 5—7000 lej, az igás-ökröké páronként 8—12000 lej, a hizóké 14—22.000 lej volt. Az állatok nagy tömege a gazdasági helyzetünket tükrözve vissza, gyenge minőségű volt. Sertés kevés volt, bár a kukorica drága. A gazdák igyekeznek a leapadt állományból szalonna és zsirszükségletüket biztosítani. Eladó felesleg alig van. Lovat kb. 2000 drb.-ot hajtottak fel, vétel alig történt. A kirakóvásárnak sok nézője, de kevés vevője akadt. A zaj meg volt, de mivel az állatoknak és terményeknek nincsen ára, a falusi emberek nincsen pénze, más vásárló pedig alig akadt. A városi lakosok téli vetemény szükséglete csinált alacsony áron némi forgalmat.

A dió világkonjunkturája. A dió egyik legfontosabb világcikke a terménypiacoknak. Legnagyobb fogyasztója a diónak az Egyesült-Államok, Európában pedig az északi államok. Miután a fogyasztás évről-évre emelkedik, a dióárak is állandóan javuló irányzatot mutatnak. A legnagyobb diótermelő még mindig Európa, különösen Franciaország, Olaszország, Románia, Görögország, valamint Törökország, ahol szintén jelentős mennyiséget termelnek. A nagy kereslet láttára ugy az Egyesült-Államok, mint a délamerikai államok is nagyarányú diófa-telepítéseket eszközöltek, hogy szükségletüknek minél nagyobb hányadát tudják saját termelésű dióval ellátni. Kaliforniában a diófa-telepek évről-évre növekednek, az utolsó békeévek ferméje még alig 100 ezer mázsát tett ki Kaliforniában, ami 1922-ben már 200 ezer mázára emelkedett. Ennek ellenére még mindig Amerika a legjobb vásárlója az európai piacnak.

Románia babtermése az idén rosszul sikerült. A hivatalos jelentés az ideai babhozamot 361.900 mázsára becsli a tavalyi 596.853 mázsával szemben. Az átlaghozam hektáronként 1,3 mázsával csökkent a tavalyival szemben.

Aki a Minerva Biztosító R. T.-nél biztosít, az közvetve az egyesületet is támogatja és így érdekeinek hathatósabb védelmét mozdítja elő.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lel vastag betűvel szedett szavak kétszeres áron számíthatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lel.

Szakképzett disz, konyha és gyümölcskertész mielőbbi belépésre állást keres. Szíves ajánlatot a kiadóhivatal továbbít. 170

Gazdasági szakiskolát végzett, több évi gyakorlattal megfelelő állást keresek. Disz, konyha és gyümölcskertészet szakszerű vezetését is vállalom. Szíves ajánlatot a kiadóhivatal továbbít. 170

Ispáni állást keres január hó 1.-ére földművelő iskolát végzett, szerény igényű, kis családú egyén, aki a tej- és magtárkezelés és állattenyésztés és hizlalásban jártas és gabonatermelésben 10 évi gyakorlattal és jó bizonyítvánnyal bír. Cim a kiadóban. 192

Ispáni vagy borászi állást keres gazdaság minden ágában jártas gazdasági ispán, ki a szőlő és borkészítés is perfekt érti. Azonnali belépéssel. Cim a kiadóhivatalban. 196

Gazdatiszt 22 évi gyakorlattal állást keres. Daru Gerő Brasov Str. Preis No. 10. 198

FAISKOLÁK ÉS SZŐLŐ-
OLTIVANYTELEPEK R.T.

AMBROSI, FISCHER
& CO
AIUD, JUD. ALBA
Catalog grafis

Vetőgépet minden talajviszonyhoz,
minden nagyságban

mű-
trágya-
szorót
szárász és ned-
vesmútrágya-
féléhez szállítunk. — Szíveskedjék árajánlatot kérni
„SATURNUS“ Kereskedelmi Vállalat
Sfatul Gheorghe-Sepsiszentgyörgy.

C A S T O R R E X

A csodálatos prémés házinnyul!

Nagy fajtenyészetemben állandóan kaphatók fiatal és tenyészállatok barna, fehér, fekete, kék és chinchilla színben. Csak egészséges és elsőminőségű állatok, előnyös árban. Szállítok nagy és kistenyésztőknek. Jó kiszolgálásról kezeskedem.

E. RIHS, LENGNAU (Biel mellett, Svájc)

„AMBROSI“ Szőlőoltványtelep

MEDIAŞ-MEDGYES
szállít elsőrangú, garantált fajtisztá
szőlőoltványokat
és amerikai alanyvesszőket.
Kérjen árjegyzéket.
Keresünk agilis képviselőket.

Felhívás!

Minden vidéken egy fiókot létesítünk,
Kerestetik
egy megbízható személy (foglalkoz. mellékes)
fiókvezető(nő)-nek.
Havi kereset 150—200 dollár. Ajánlatok
„NOVETTY COMPANY“
Valkenburg, Holland.

Szőlőoltványok

Amerikai sima és gyökeres vesszők legjobban és garantált fajtisztán kaphatók CASPARI Fr.-nél Medgyesen, jud. Tárnava mare. Árjegyzék kívánatra.

Ingyen küldöm Szőlőoltvány és gyümölcsfa

árjegyzékemet, mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlészeti útmutatómat. 190

Cím: J. SZÜCS szőlőtelep Dioşig
Jud. Bihor.

DISZNÓHIZLALÁS

elősegítéséhez csak a

KWIZDA

féle

SERTÉSTÁPPOR

jó

Nagy doboz ára 100 lei. Közép doboz ára 60 lei.

Ezen védjegy nélkül értéktelen utánzat.

Ha valahol nem kapható, szállítástól gondoskodik a romániai főlerakat „GEA“ KRAYER

R-T. TIMISOARA, Nr. 51. 10 10 10

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piaţa Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TÖKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár rt. Székelyudvarhelyen és Székelykereszturon, Szászregényvidéki Takaré és hitel rt. Szászregényben, Népbank rt. Bánffyújváradon és Szamosújvári Hitelbank Részv.-Társ Szamosújváron. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizabehely. — Betéteket elfogad. Áruraktár a vasut mellett. 5805

Ezzel a szabadalmazott

„Rózsá“

széna- és gabona gereblyével egy serdülő fiú vagy leány annyit végez fáradtság nélkül, mint 10—12 munkás közönséges gereblyével. Aczélkerekekre van szerelve, 26 acélfoga van, munkaszélessége 150 cm. — Kérjen levelezőlapot még ma ismertetőt és árajánlatot:

„Saturnus“ Kereskedelmi Vállalat

Sfatul-Gheorghe-Sepsiszentgyörgy

(jud. Treiscaune-Háromszék megye) 163

Egyedüli árusító Románia részére.

Diplomás gazda

10 évi önálló gyakorlattal 36 éves, magyar, német, francia, román nyelvet beszél, gazdaságban vagy vállalatnál esetleg titkári vagy más megfelelő

állást keres.

Kívánatra személyesen bemutatkozik. Ajánlatokat „Gazdász” jellegű Rudolf Mosse, Oradea-Nvárad, Strada Alexandrii No 2. kér. 194